

GYETVAI JÁNOS KÖSZÖNTÉSE

Az utóbbi években elég ritkán látom — egy írószövetségi összejövetelen, jószerivel másutt nem is —, és mindig csodálkozva állapítom meg: semmit nem változik. Ugyanaz a zömök, inas, derűs tekintetű ember — jócskán örizvén arcvonásain, tartásán a paraszt-ösök jellegzetességeit —, akinek több mint másfél évtizeddel ezelőtt megismertem, közvetlenül azután, hogy az Egyesült Államokból hazatért. En ugyanis jó ideig Gyetvai elvtárs munkatársa voltam, s most megvalósom: nagyon büszkélkedtem azzal, hogy én lehettem a Gyetvai szerkesztette Amerikai Magyar Jövő című baloldali napilap tudósítója. Életemben soha annyira nem becsültek meg írásaimért, mint ott és akkor: olyan nagy betűkkel szedték a nevemet, amilyeket azelőtt — és azóta is — csak plakáton lehetett látni. Gyetvai János így portált engem az amerikai magyarok között, miközben maga a legszerényebb politikai vezető volt, akit valaha is ismertem. Pedig másoktól tudom, látogatába hazatért amerikai magyaroktól — Deák Zoltántól, Louis Weinstocktól, Stricker Györgytől, Molinár Bertától —, hogy Gyetvai János éveken át, amerikai országjárása során olyan népszerű volt az amerikai magyarok körében, mint egykor Kossuth Lajos. De ezt soha nem ő mondta el, aminthogy minden mást is

másoktól tudok róla. Azt, hogy nagy munkásmozgalmi múlt állt mögötte — Budapesten, Kassán, Bécsben — mielőtt az Egyesült Államokba került volna. S ott, a monopóliumok fellegvárában magyarként és kommunistaként negyedszázadon át állt helyt, mint író, mint szerkesztő, mint szónok, mint tüntetés- és sztrájk-szervező, sortűzek és gyárfoglalások résztvevője. Azt is másoktól tudom, hogy csaknem szöknie kellett a Szabadságszobor árnyékából az igazi szabadság, a népjogok harcosságnak: ha nem emelkedik levegőbe a repülőgép, a repülőtéren tartóztatják le a felforgatással vádolt amerikai magyar kommunistát: doktor Gyetvai Jánost.

Aztán itthon volt főispán, Ankarában magyar követ, majd újra szerkesztő Budapesten — a sors és a nehéz évek ironiája: színházi lapszerkesztő. És közben és utána több könyvet írt a munkásmozgalom harcairól, az amerikai életéről, s mióta nyugdíjas, még szorgalmasabban folytatja írói-népszerűvelői munkáját. Szerdán volt 75 éves, s az előtte levő héten nyújtották át neki — más régi elvtársak között — 45 éves párttagságának dokumentumát. A szerény, mindig segítőkész, mindig vidám Gyetvai Jánost, a kommunista író, publicistát, az egykori szerkesztőt szeretettel köszöntjük 75. születésnapján.

Nemes György

Apr. 11.
Gyetvai János 75. születésnapján

